

Abel·l6

XEN I LIN

Josep Masats

A Ricard Mira

Xen i Lin de menuts jugaven d'un cap de dia a l'altre. Pastaven fang dels arrossars amb palla i en feien guerrers, emperadors, palaus, cavalls, tigres i dracs.

Quan van fer onze anys, Xen se'n va anar set dies lluny i va entrar en un monestir de les muntanyes. Hi va anar a aprendre a escoltar el silenci, clar i quiet com la llum del dia. Enyorava els camps arrossers tocats de sol o de lluna i les figuretes de fang a les que feien parlar.

Lin va vinclar l'esquena de sol a sol, amb aigua fins als genolls, per plantar o recollir arròs. Trobava a faltar els jocs amb el Xen i la soledat no el deixava viure.

La gent del seu poble es recordava de quan corrien Dracs benefactors, tigres ratllats de coure i nit i emperadors magnànims. Sabien que quan de les seves cabanes i conreus en fugia el Drac, tindrien males anyades, amb fam, malalties i plors.

Feia molt de temps que esperaven el Drac.

Un dia clar aixecaren l'esquena adolorida per veure acostar-se un foraster. Només Lin el va reconèixer i va córrer a abraçar Xen.

Ja eren homes fets i drets i s'havien passat mitja vida jugant plegats en somnis. Tenien el cor ple d'ansia i ni amb el treball ni amb l'estudi havien trobat la manera d'aquietar-lo.

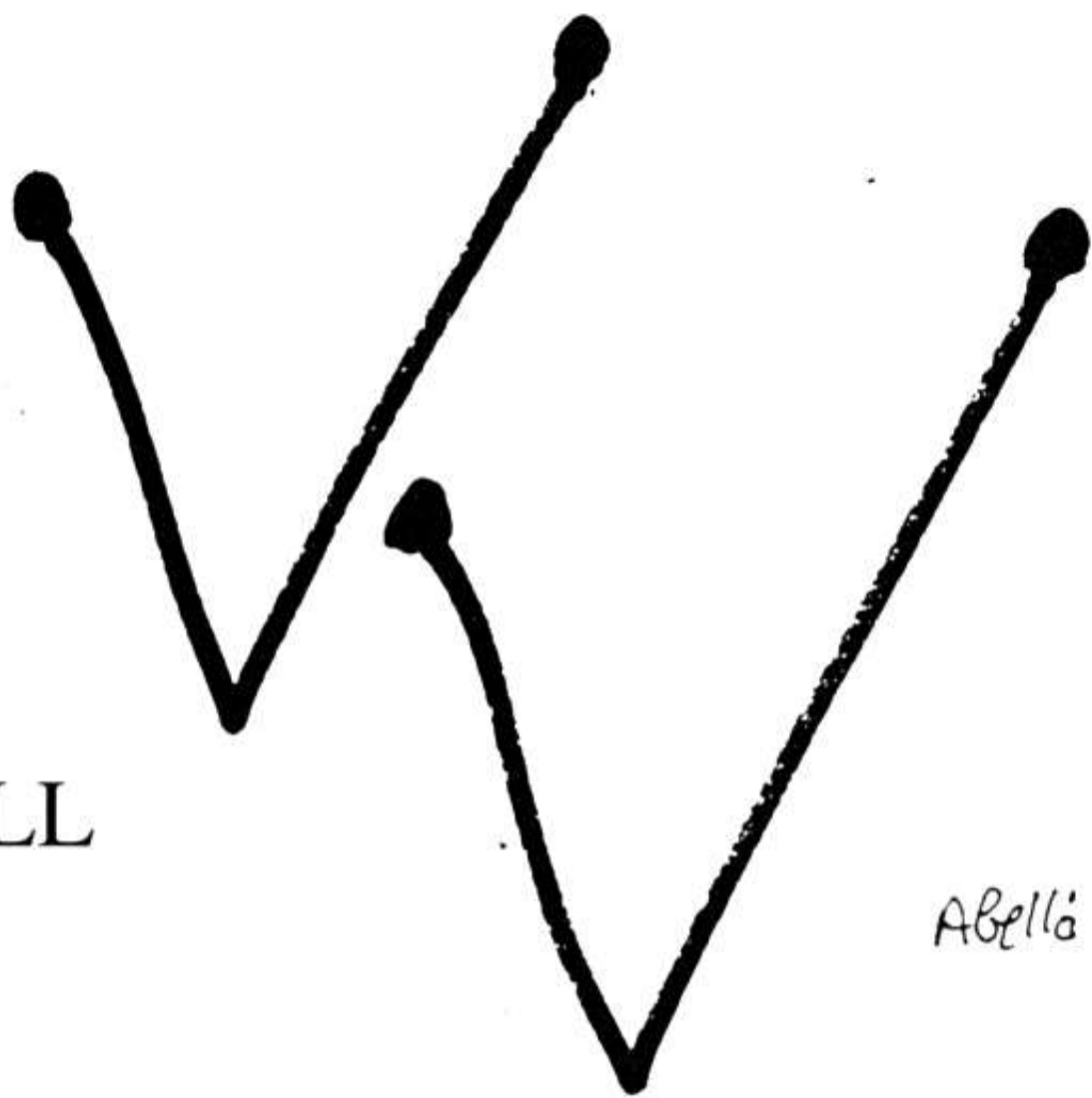
Van ficar-se de peus als arrossars i van tornar a moldejar figures de terra amarada d'aigua i a fer-les enraonar. Els va sortir un home de fang. Unes vegades tenia la cara de Xen i d'altres els ulls de Lin. Un gest en recordava l'un i una manera de dir l'altre.

Una serena alegria va tornar a viure dins de Xen i de Lin. I els seus cors van ser els cors de la gent.

Aleshores es va veure volar un Drac protector, d'ulls de lluna, pintat de plata i de foc.

(XII-92)

VERD I VERMELL

Abella

Així com hi ha amants cèlebres com Romeo i Julieta, hi ha la història d'amor de la meva veïna.

Es deia Flora i una vegada que conduïa per la Rambla de Barcelona, es va sentir atreta per un home que sortia d'un cotxe vermell. Era ben plantat, de mirada clara i el cor li va dir que el desconegut devia tenir una tendresa felina i que potser el consumia el foc d'un secret. I va pensar: «Més que l'home de la meua vida, ets el supervivent dels meus somnis».

La noia baixà fins a Colom, féu la volta a la plaça i pujà per la Rambla amb els semàfors en verd. Passà per la Plaça de Catalunya, la Ronda, Balmes i Pelai amb els verds que li van semblar de bon auguri. I va tirar Rambla avall una altra vegada, fins al dret del mercat. Allí va fer xocar el seu cotxe contra el de l'home. I li va deixar una nota al parabrisse que deia: «Perdoni'm. Si vol parlar de l'accident, 549 27 29».

Es van conèixer i s'intercanviaren els papers dels cotxes, poms de violetes i cartes amb notes de màgia i de desig. Navegaren a la vela, i el mar i el cel els esborraren tota la gent del món.

Diríeu que les seves besades pels parcs engelosien estàtues. Aturaven el temps amb carícies i els agradava de fer ioga abans de calar foc als llençols.

Enmig de la dolça barbàrie, es delien perquè el seu amor fos immortal. I una matinada amb un tall de lluna pàl·lida, s'estavellaren amb el cotxe vermell.

No hi puc fer més: Quan sé d'amants joves, sempre tinc present la meua veïna Flora.

(XII-93)

L'AGUILÓ

Quan jo era un aguiló, de bec tendre i plomissol, la mare em peixava i les seves ales immenses eren el meu abrigall. Així em vaig fer fort, d'urpes d'espasa i ulls de llampec.

Veia envolar-se les àligues per no tornar als nius i un dia ja no em van dur més menjar. No sabia què era el patiment; i la fam i la solitud m'ho van ensenyar.

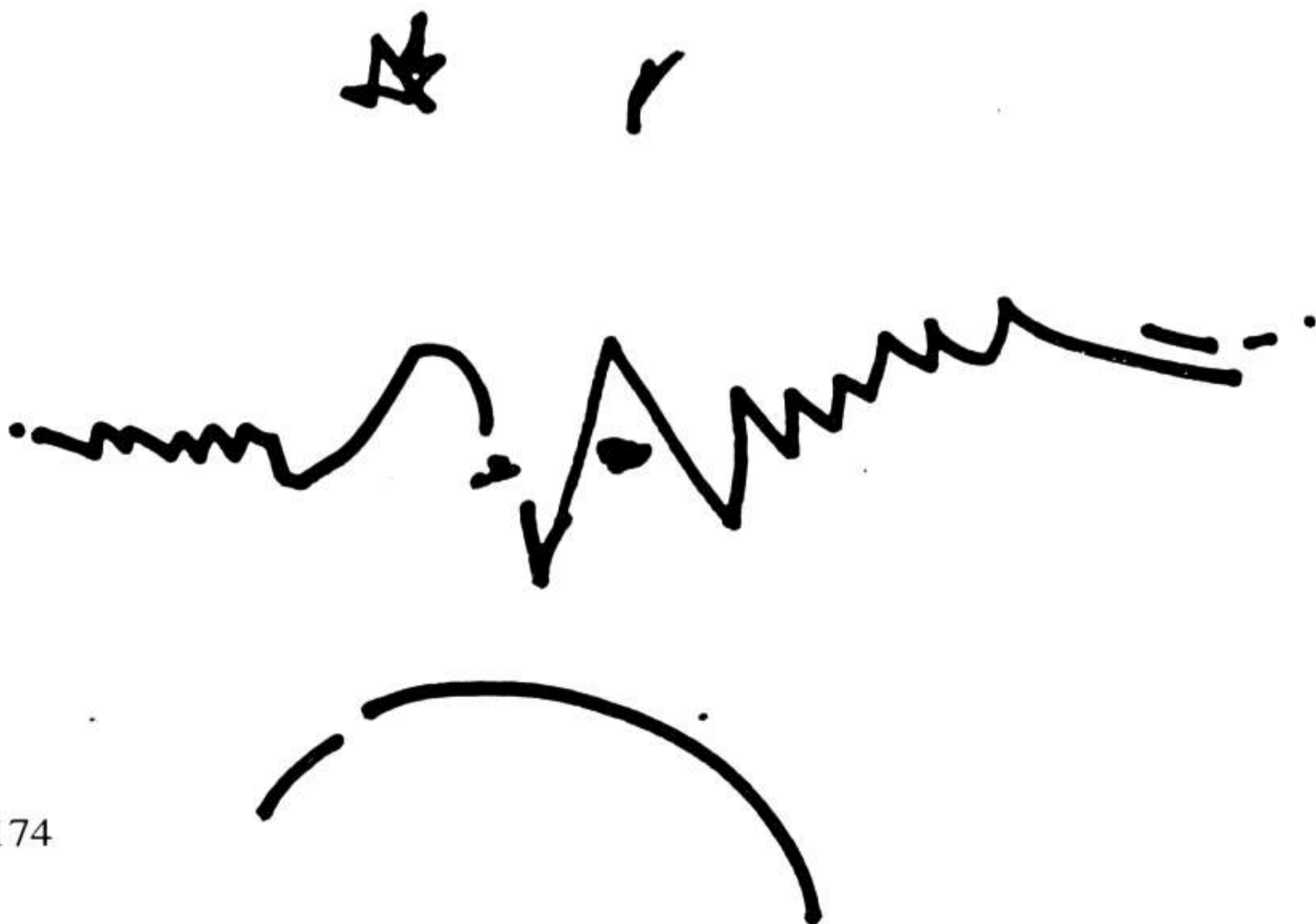
Aleshores vaig enfilar-me a la vora del niu i des de les roques del cel vaig fitar el món, verd, blau, emboirat i misteriós, i em va fer por.

I quan era a punt de llançar-m'hi, vaig pensar: «I si no en sé, de volar? I si m'estavello?».

Mentre dubtava, un cop furiós del vent de les muntanyes em va abocar al buit. D'esma vaig estendre les ales i vaig planar damunt de cimals de neu, turons, rierols i d'un mosaic de petites prades i conreus.

Vaig volar i volar com si ho hagués fet de tota la vida. I em vaig convertir en la fletxa d'un Déu de cor canviant com el vent. En un instant feria una llebre, en dos jugava amb els núvols i en tres em perdia de vista.

(I-93)

EL VELL DELS DIARIS

El vell dels diaris compareixia al cafè cap a mig matí. Era desnerit i duia un abric tronat que no es treia mai de sobre mentre fresquegés. Em saludava amb una mirada tendra, humida, i se n'anava a seure a la taula del capdavall.

Jo li servia un *carajillo* i li deixava damunt la taula els diaris que podia arreplegar. Ell s'embolicava un *caldo* i llegia.

De vegades em deia:

—Els diaris són la meva única distracció, Quimet. No sé pas què fotre quan no pugui llegir. Més valdria morir-me abans.

—Vós enterrareu a molts joves...

—La política m'ensopeix, les artistes em fan sentir més vell del que sóc... El diari és el meu rellotge, em marca els dies que se m'escapen... El tindria de fotre al foc, el diari; en canvi, aquí em tens passant fulls com un ximple...

Recordo com si fos ara el que va passar el dia que la va fer grossa de debò. Jo n'acabava de recollir quatre o cinc, de diaris, els del cafè i un parell més que es devia haver deixat algú. Quan els hi vaig donar em va semblar veure un esquitx d'alegria a la mirada del vell. I em va dir:

—De menut, Quimet, llegia les esqueles a la mare, que no en sabia de llegir, la dona. Aquells diaris duïen el nom dels morts i les creus negres a la portada. De gran m'hi vaig aficionar, a llegir esqueles. No tenia de patir mai perquè sempre sabia què dirien, jo que he sigut patidor de mena. Però des que sóc vell que em fan por les esqueles; i ara me'n salto les pàgines... Entre tu i jo, Quimet, et diré una cosa que no hauries dit mai: He deixat pagada una esquila al Ton fuster. Quan m'arribi l'hora me la farà posar a «La Vanguardia». Em fa gràcia sortir al diari, jo que no hi he sortit en ma punyetera vida. I m'estalviaré de llegir-la, Quimet, perquè d'esqueles no en puc sofrir ni la meva.

Jo devia fregar gots. Sembla que encara senti a les mans l'aigua glaçada de la pica. S'entaulava l'hivern. De tant en tant el guaitava.

Al vell se'l veia animat com mai, amb la punta del *caldo* torrant-li el bigoti blanquinós. Va anar desplegant tots els fulls de què disposava i els va anar enganxant amb trossos d'un esparadrap ben galdós que es devia treure de la butxaca de l'abric.

Em va demanar els periòdics passats i va recollir el que teníem penjat a la comuna. I xiulava, l'home dels diaris, i jo no l'havia sentit xiular en ma vida.

Disposava fulls i fulls que es tocaven de les vores i arrodonia la seva obra. Primer va fer-ne un cercle pel terra, d'un metre i mig d'amplada, i hi va enganxar trossets d'esparadrap. El vell s'hi va posar a sobre de peus i va continuar pujant-ne els costats, apoiant les pàgines sobre les taules i cadires del voltant. Després va anar cobrint la part de sobre fins que l'home va quedar tancat en una mena de globus de paper. I el sentia que em deia:

—Els diaris són un cony de dèria per a mi, una empenyamenta i tota la meva esperança. Les lletres hi salten, s'abracen un instant i corren a fugir per canviar de parella i d'amics. Donen vida a les criatures, als joves i als vells que em fan companyia amb les seves converses. Les paraules impreses em fan badar i pinten de música les meves estones perdudes, i jo en tinc moltes, Quimet... Ara ressegueixo els blancs que hi ha als papers, són la geografia, les valls, les muntanyes, els deserts i els mars del desesper i l'oblit... I fixa't, Quimet, els trossos blancs del dimoni són el silenci que creix a l'altra banda...

Van entrar dos parroquians. Van contemplar bocabadats la bolassa, es van veure un got de vi cada un i van sortir sense dir res. Jo em vaig empassar un parell de conyac.

El vell, de dins estant, no parava. A la bomba li sortia un bony per aquí, se li desinflava i se li feia per una altra banda. L'home en tapava totes les esclotxes que li quedaven.

Va passar una hora o més. Jo servia gots de vi, cerveses o *carajillos*. M'anava bé per distreure'm. Però quan em quedava sol patia. I si pateixo faig el tragueta.

—Vinga, Jaume, sortiu, home, que us *afogareu* —li deia jo de tant en tant.

—Deixa'm fer, Quimet —em contestava ell i jo passava una estona tranquil.

Molts no en feien cabal, de l'embalum. Però d'altres em sortien amb alguna bestiesa com:

—Què hi tens embolicat aquí, un globus per anar a la Lluna?

—És el *mundo* d'un viatjant —els contestava.

Jo em volia fondre.

Quan em tornava a quedar sol, demanava al vell:

—Jaume! Va bé, això?

Cada vegada em va tornar contesta. Fins que ja no em va dir ni ase ni bèstia.

Aleshores em vaig espantar de debò.

Vaig rumiar una estona entre anar a buscar el senyor rector o el metge de casa. I vaig agafar por de trobar-me el vell mort, jo tot sol, o en companyia d'algú.

Mal m'està dir-ho, però vaig tornar a traguejar «Fundador» i em vaig determinar a esquinçar els diaris. Els vaig rompre d'una manotada. I la bola era buida com el cel serè!... Si em punxen no trec sang. Llavors els meus ulls van anar a petar amb *allò*.

Al fons de la bolassa de paperam, a l'altra banda de l'estrip, hi havia un requadre negre que deia:

SR. D. JAIME VILA MARÉS

**Falleció cristianamente, a la edad de 78 años,
el 29 de marzo de 1953. (E.P.D.).**

Sabia que aquell era precisament el dia que vivíem, però ho vaig comprovar al «Calendari del pagès». Em vaig servir un conyac per refer-me i em vaig afanyar a fer-ne un bon manyoc, d'aquells diaris. Pel carrer no corria ningú. Fulles seques i algun paperet giravoltaven pel terra i hi

vaig llançar el bolic del vell. Amb un cop de vent va emprendre el vol cap a migdia i es va anar fent menut com un ou fins que el vaig perdre de vista.

El món va tornar a rodar com sempre. El vi, la cervesa, el conyac, el calaix, l'avorriment. Sempre treballant per les putes.

No van trigar gaire a venir-me a veure els civils. Em van preguntar per un tal Jaime Vila. Els vaig contestar que feia tres dies que no venia per casa, el vell. No els gosava convidar perquè no malpensessin. Ells em van demanar dues barreges cada un i van tocar el dos sense pagar.

El senyor rector va investigar a la sortida de les misses del diumenge. No tenia família, el vell. Els seus informadors el van dur fins al cafè. Jo li vaig explicar tot això sota secret de confessió. Ell em va dir que jo no havia perjudicat el vell, que era voluntat de Déu que s'emboliqués de diaris i que no se'n sortís. I que potser jo havia fet mal fet de no denunciar la desaparició de l'home al «Cuartelillo», però que també era cert que ningú no m'hauria cregut. I el mossèn, que traguejava vermut com un mariner, va fer un rot i em va absoldre. Jo vaig plorar com una criatura. Déu em va ben perdonar.

Ara el vell podria ser un àngel. I mira que en són, de murrís, els àngels; vénen com si res de l'altre món i es passegen entre els vius amb la mateixa naturalitat que ho fan entre els morts.

Per a ells la vida i la mort han de ser com el rovell i la closca tendre d'un ou de primera posta. I quan se'm trenqui la vida, tan poca cosa, malaltissa, l'esperit, com el del vell Jaume, m'entrarà al país de les tenebres. I per allí seguiré buscant a les palpentes alguna companyia, ni que sigui la dels àngels rebels.

Des d'aquella feta, si al cafè no hi ha parroquians i s'hi nota un silenci que m'inquieta i veig un diari obert damunt d'una taula, el cor em diu que l'està llegint en Jaume... I no em fa res, perquè m'agrada sentir-me acompanyat, encara que la companyia em vingui de la vida desencarnada, d'aquella que no pots veure, tan sols sentir-ne la presència...

Sé que ets a casa meva, que vetlles per mi i que m'esperes... Àngel de claror, ¿que no coneixes els mars de dol, l'exili i la por? Em fas agafar fred. Per què em vols tocar amb les teves mans blanques?

(1992-93)